

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Ex Decretal. tit. de verb. signisi. c. 27. Nouimus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

haeresis supradicta valide praestant, cum in hoc crimine de plano procedi possit.

Ex Decretal. titu. de verbo. signific.

Innocentius III. Episcopo Parisien.

Clericus traditur curiae seculari; quia degradatur seculari potestate praesente, cui denuntiatur, ut in suu foru illu recipiat. hoc dicit usque ad §. Pro illo.

C A P. XXVII.

OVIMVS expedire, a ut verbu illud, quod in antiquis Canonibus, & in nostro decreto contra falsarios edito continetur, videlicet, ut clericus per Ecclesiasticum iudicem degradatus seculari tradatur curiae puniendus: apertius exponamus. Cum enim quidam antecessorum nostrorum, super hoc consulti diuersa responderint, & quorundam sit opinio a pluribus approbata, ut clericus, qui propter hoc, vel aliud flagitium graue, non solum damnabile, sed danosum fuerit degradatus, tanquam exutus priuilegio clericali, seculari foro per consequentiam applicetur: eum ab Ecclesiastico foro fuerit proiectus, eius est degradatio celebranda seculari potestate praesente, ac pronuntiandum eidem cum fuerit celebrata, ut in suum forum recipiat degradatum. Et sic intelligitur tradi curiae seculari: pro quo tamen debet Ecclesia efficaciter intercedere, ut citra mortis periculum, circa eum sententia moderetur.

Falsarius perpetuo carceri mancipatur, ut in dolore poenitentiam agat.

Pro illo vero falsario scelerato, quem ad mandatum nostrum capi fecisti, hoc tibi duximus consulem, ut in perpetuo carcerem ad egeam poenitentiam ipsu includas, paucis doloris, & aqua angustiae sustentadu, ut commissam defleat, & flenda ulterius non committat.

† c. poenitentia, de poenit. dist. 3.

COMMENT. XX.

NOuimus expedire. Dicitur erat ab Emerico in praecedentibus, a quibus & quo modo celebranda esset degradatio, ex c. 1. de her. lib. 6. & ex c. degradatio, de poenis lib. 6. Sed quoniam dubitari poterat, quae ratio intelligeretur tradi quempiam curiae seculari, id demonstratur hoc rescripto, et in summa hoc dicitur: Exiit priuilegio clericali quod tradendus est potestati seculari, a foro Ecclesiae praecipue, et praesenti iudici seculari dicitur, ut eum hominem in suu foru recipiat. quae qua ratione ad praxi reuocetur docet Eymers. 3. p. in mo nono. praesens fidei terminandi.

Quid seruandum circa tradendum curiae seculari.

Inquisitores pro traditis curiae seculari intercedant ne fiant irregulares.

Pro quo tamen debet Ecclesia efficaciter intercedere. Et ita seruant Inquisitores, quando reos iudicibus secularibus tradunt, aut relinquunt, ne sanguinis effusioni consentire videantur, & irregulares efficiantur: idem disponit lex septiparita par. 1. tit. 6. l. 60. ibi Pero su Perlado deue rogar por el, que le aya alguna merced si quisiere. Quibus verbis alius ritus paulo differens ab eo qui praescribitur in

A hoc c. continetur, videlicet, quod Inquisitores rogent iudicem, ut cum sibi traditis misericordiam, si velit, utatur, quod est diligenter obseruandum, nam per dispositionem d. legis 60. hoc sufficit ad euitanda irregularitatem. Conaruias tamen in relectio. Clemet. si furiosus, 2. p. §. 5. nu. 6. tutius esse putat, ut Inquisitores non tradant sic danatos curiae seculari, sed desulit, ut eos condonent cora iudice laico, atque ita danatos a propria iurisdictione dimittant, ut denique statim iudex secularis eos recipiat, & ultimo supplicio afficiat, ut notauit Henricus Boich in c. ad abolenda. §. super eo. de heret. nu. 7. quem sequitur Ioannes Igneus in l. 1. §. cum domus. ff. ad Senatuscon. Syllan. nu. 37. sed in praxi id seruatur, quod traditur in hoc c. nouimus. ut docet Ioannes Roias in sing. 175. quod satis est ad liberandos Inquisitores ab irregularitate.

Quamquam autem haec recte se habeant, at nullo pacto reticendum puto, quod in hac causa amplius solerti Romanorum Pontificum praesidentia cautu est, non modo circa Inquisitores, sed etiam circa consultores, ut irregularitatem securius euitarent. Nam Dominus Papa Paulus III. Romae die 29. Aprilis, anno 1557. considerans in congregacionibus, quae in causa haeresis coram ipso fiebant, interuenire solere praemaiori parte clericos seculares & regulares in sacris & sacerdotio, ac in Episcopali, Archiepiscopali, uel alia maiori dignitate forsitan constitutos, ac nonnullos etiam sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, & saepe contingere iuxta eualitatem casuum & delictorum, de quibus agebatur, eos contra reos sententiam dicere, ex qua membri mutilatio, seu sanguinis effusio, etiam usque ad mortem naturalem fuerit subsecuta, proinde eorundem securitati, & tranquillitati meritis & conscientiae consulere volens, statuit ac decreuit, ut praedicti omnes, qui in iudicando sibi assisterent, non solum in causis haeresis, sed etiam in quacumque causa criminali, quae coram ipso tractata fuerit, vel tractaretur, seu etiam possent dicere contra reos, quae damnarentur ad questiones, seu torturam, aut alias penas condignas, etiam usque ad mutilationem membri, & ad mortem naturalem inclusi uel absque, alicuius oesurae uel irregularitatis incursu.

Idem ipsum decretu Pauli III. confirmauit postea Pius Papa V. extendique voluit ad omnes Inquisitores, eorumque Vicarios commissarios, & consultores, ut testatur Umbertus Locatus in opere iudiciali Inquisitorum circa finem, titulo de Decretis quod & verum est.

Itaque hodie statibus his decretis, non videtur necessaria protestatio de qua hic, cum rei haereticos aliter traduntur seu relinquuntur curiae seculari, ad hoc ut Inquisitores euitent irregularitatem. Cateru omittenda non est, quoniam & communi iure, & generali fori Ecclesiastici consuetudine nititur, & quamquam vera, & certa sint quae haecenus diximus, non tamē est omittenda, nec reijcienda sunt plura remedia quae ad eundem finem securius consequendi parari possunt.

Sed non prohibitu est pro haereticis intercedere, non modo quando sunt haeretici declarati, sed etiam quando pendet inquisitio contra eos, etiam si de eorum correctione spes habeatur, ut docet Matthaeus de Afflictis super consuet. in consuet. notab. 25. Alfonso

Conti...

Hae et...

Anthe...

fontus Castus lib. 2. c. 17. de iusta heret. punie. l. quisquis. §. denique. C. ad leg. Jul. maiesi. facit text. in c. si quis. 6. q. 1. & in c. miror. 50. distin. cum similibus. id quod sancit nominatim Federicus Romanorum Imperator in d. l. inconsutilem, in fine his verbis. Apud nos pro talibus nemo interuenire præsumat, quod qui fecerit, in ipsum nostræ indignationis aculeos non immerito conuertemus.

Et plene verum est, interdicitum esse pro hæreticis intercedere; sed cum hoc crimen sit grauissimum, pro quo imponitur pena traditionis brachio seculari, & expulsiōis ab ecclesiæ foro, nec amplius pertineat ad Ecclesiā de tali delinquente indicare, ideo

A apud alienum forum pro eo intercedunt iudices Ecclesiastici, ita Panormitanus in hoc. c. nouimus, n. 8.

Sed melius forte dici posset, vetari quidem intercessionem, quæ tendat ad fauorem heretici, uel ad impedimentum iustitię, non autem eam, quæ conducit ad uitandam irregularitatem, & ab ipso iure nominatim præscriptam, nemo enim dubitat multis modis intercedi posse. Alię possunt solutiones afferrī, quę ad nostram breuitatem non pertinent.

Ioannes Rossensis articulo 33. aduersus Lutherum non procul a fine vers. Haud recte vocas. aliter quam Doctores hic videtur interpretari hoc c. nouimus, quę nos libenter hic missa facimus.

EXTRAUAGANTES ALIQVOT DIVERSORVM ROMANORVM PONTIFICVM

Inquisitionis officio congruentes.

De hæreticis.

Benedictus XI. Inquisitoribus hereticæ prauitatis.

Declarat decretalem, Per hoc, eod. tit. lib. 6. bonæ hereticorum per diocesanos usuruari vetans.

C A P. I.

X eo, quod quædam nouella constitutio super negotio hæreticæ prauitatis à bonę memorię Bonifacio Papa VII. prædecessore nostro edita, continet, quod in ipso negotio, per diocesanos Episcopos & Inquisitores super eodem facto inquiri valeat, cum munitur vel diuisim: & si diuisim processerint, teneantur sibi inuicem communicare processus: Nos cōsulere uoluitis, quando, & quoties sit ista processuum cōmunicatio faciendā. Nos autē de fratrum nostrorum consilio, intelligendo diocesanos & Inquisitores tunc demum diuisim procedere: cū ij & illi separatim, non quando Episcopi tantum, Inquisitores tantum procedunt: Consultationi vestrę breuiter respondemus, quod quādo utriusque procedunt seiunctim, sibi debent in fine tantum, dum nil restat agendum nisi quod solum sententia promulgetur, cōmunicare processus. Licet enim quibusdam potuisset uideri per legē ciuilem, quod sicut quando aliquis ex actitatis coram alio, debet, ferre sententiam, ut puta, quādo administrator delegat causam sibi sententia referuata: saltē in principio, id est contestatione, rursus in medio & semel in fine, quæ sunt examinata audire debet ita & in casu præsentis ubi ex actis coram alio habitis, alter profert sententiam, sic ter huiusmodi acta recēseat, quod fieri non potest, si eorum denegetur editio: tamen id æquitas canonum non admittit. Vnum sane casum excipimus, si alter

C commodè non possit procedere, nisi alteri actis uisus. Ex hac enim causa semel tantum (ut fraudi locus non fiat) in toto negotio copia tribuatur. Verum, quia nonnulli diocesani partem partis pro uentum de hæreticorum bonis Inquisitionis officio deputate propter expēsas quas dum inquirunt in sæpedito negotio faciunt, a uobis exigere moliantur: hoc tāquā iuri absonū (cū ordinarij sint, ideoque officium tale, quod eis incūbit, proprijs eos oportet explere stipendijs) fieri penitus prohibemus. Rationem autē eadem diocesani prouentum obuenientium, ex Inquisitionis officio a uobis non obstāte aliqua cōstitutione, cōsuetudine vel mandato contrarijs nō exposcant sed eam Camere nostrę vel alij cui nos vel successores nostri Romani Pontifices mādaremus reddēdā, reddatis, quod generaliter obseruari iubemus. Dat. Late ran. vi. Nonas Mart. Pontificatus nostri anno primo.

† Emericus par. 3. q. 104. 105. & seq. ubi dixi.

Episcopi proprijs sumptibus in hereticos debent animaduertere. † Al. obuentionum.

Extrauagan. Domini Ioannis XXII.

Inquisitores hereticę prauitatis censuras Ecclesiasticas fulminare non possunt in officiales & nuntios sedis Apostolicę sine ipsius licentia speciali: sed de eorum excessibus, informationem facere possunt, & deinde Romano Pontifici significare.

C A P. II.

V M. † Matthæus de Pontuian. ordinis Prædicatorum, Inquisitor hereticę prauitatis in Regno Siciliae auctoritate Apostolica deputatus, friuola occasione quaesita, ac nostra & Apostolica sedis reuerentia & honore, postpositis, in dilectum filium magistrum Guillelmum de Baletto Archidiaconum Foroluieniensis capellanum nostrum, Capanię maritimęque rectorem, excommunicationis sententiam, incōsultis morib. non sine multa temeritate duxerit proferendam? Nos uolentes de cætero taliū præsumptoribus, obuiare, vniuersis & singulis tam ordinarijs,

† Emericus par. 3. q. 26. ubi dixi, & de intellectu Lapsus responso quodam incipien. Factum super quo. qd habetur post consilia Odradi.

† Al. præsumptionibus.